

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-50/2004/58.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **FiberNet Kommunikációs Rt.** ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított versenyfelügyeleti eljárásban – nyilvános tárgyaláson – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás jogsértést követett el azzal, hogy Csongrád és Nyergesújfalu településeken nem adott lehetőséget előfizetőinek a programcsomagok átalakításával kapcsolatos igényeik jelzésére.

Kötelezi az eljárás alá vont vállalkozást, hogy 2005. december 31-ig Csongrád és Nyergesújfalu települések előfizetői körében végezzen igényfelmérést, és azt figyelembe véve alakítsa ki programcsomagjai összetételét.

Kötelezi az eljárás alá vont vállalkozást, hogy a határozat kézbesítését követő harminc napon belül fizessen meg 2.000.000.- (Kettőmillió) forint versenyfelügyeleti bírságot a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételi számlájára.

Egyebekben az eljárást megszünteti.

A határozat felülvizsgálatát az eljárás alá vont vállalkozás a kézbesítéstől számított harminc napon kérheti a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.**A vizsgálat iránya**

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 67. § (1) bekezdése, illetve 70. §-a alapján 2004. március 16-án versenyfelügyeleti eljárást indított a FiberNet Kommunikációs Rt. (a továbbiakban: FiberNet) ellen, mert lakossági bejelentésekből észlelte, hogy a FiberNet szolgáltatási területein 2004. év januárjában az inflációt meghaladó, jelentős mértékű díjemeléseket hajtott végre, amivel valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 21. § a) pontjában megfogalmazott gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmát.

- 2) Az eljárás megkezdését követően további bejelentések érkeztek, melyek alapján a vizsgálók az eljárást kiterjesztették
  - 2004. június 10-én a FiberNet által érvényesített programcsomag-váltási díj;
  - 2004. szeptember 2-án a FiberNet által 2004. szeptemberében végrehajtott díjemelés és programcsomag összetétel módosítás;
  - 2005. február 2-án a FiberNet által 2004. novemberében és decemberében végrehajtott díjemelés és programcsomag összetétel módosításvizsgálatára.

II.**A tényállás****A FiberNet tevékenysége**

- 3) Az 1999. évben alapított FiberNet 2004. évben mintegy 130 ezer előfizetőnek nyújtott kábeltelevíziós műsorelosztó szolgáltatást az alábbi településeken:

Agárd, Almamellék, Bácsalmás, Baja, Balmazújváros, Báránd, Barcs, Berettyóújfalú, Borota, Budapest IX-X. kerület, Cegléd, Csáford, Csongrád, Egyek, Ercsi, Erdőkertes-Órbottyán, Érsekhalma, Esztár, Fehérgyarmat, Fonyód, Füzesabony, Gárdony, Garé, Gödöllő, Gyomaendrőd, Hajdúbagos, Hajdúhadház, Hajdúszoboszló, Heves, Hévíz, Jánoshalma, Kaba, Kál-Kápolna, Kál-Kompolt, Kalocsa, Kápolnásnyék, Kecskemét, Kerepes, Kistarcsa-Nagytarcsa, Kisújszállás, Konyár, Kozármisleny, Kunfehértó, Lánycsók, Martfű, Mélykút, Mezőkeresztes, Mezőkövesd, Mikepércs, Mohács, Nádudvar, Nagyrábé, Nyergesújfalú, Nyíradony, Ócsárd, Okány, Patapoklosi, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Pocsaj, Polgár, Poroszló, Püspökladány, Sáránd, Sarkad, Sárrétudvari, Sellye, Siklós, Siófok, Somogyapáti, Szabadbattyán, Szava, Százhalombatta, Szeghalom, Tárnok, Tekenye, Tépe, Tiszalök, Tószeg, Túrkeve, Újfehértó, Városlőd, Velence, Vésztő, Zalaszentgrót, Zalaudvarnok.

- 4) A FiberNet több településen szélessávú, kábelmodemes Internet szolgáltatást is kínál.
- 5) A FiberNet 2003. és 2004. évi gazdálkodásának főbb adatait az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A FiberNet gazdálkodásának főbb adatai

ezer Ft-ban

Megnevezés	2003. év	2004. év
Hosszúlejáratú kötelezettségek	5.805.557	6.736.447
Saját tőke	1.393.733	1.831.904
Összes eszköz (forrás)	7.582.704	11.559.354
Nettó árbevétel	3.696.550	4.818.959
Üzemi tevékenység eredménye	614.304	753.013

- 6) A FiberNet 2004. évi nettó árbevételének mintegy 90 százaléka származott a kábeltelevíziós szolgáltatásból, a fennmaradó 10 százalék túlnyomó részét az Internet szolgáltatásból származó bevétel adta.
- 7) A FiberNet (mely az előzőekben felsorolt településeken 2-5 programcsomagot nyújt) 2004. január 1-jétől több lépcsőben valamennyi településen emelte díjait.

- 8) 2004. májusában a FiberNet azokon a településeken, ahol a programkínálat bővítésére igény merült fel, és az műszakilag lehetséges volt összesen mintegy 77.000 előfizető részére kérdőívet juttatott el a programcsomagok átalakításával kapcsolatos igények felmérésére. A kérdőívre a megkeresett előfizetők nem egész 5 százaléka válaszolt. A FiberNet 2004. szeptemberében – figyelembe véve a felmérés eredményeit is – szolgáltatási területei nagyobb részében átalakította programcsomagjait, ami egyben az előfizetési díjak emelésével is járt.

- 9) 2004. novemberében további két településen (Nyergesújfalu és Csongrád) hajtott végre programcsomag módosítást és ahhoz kapcsolódó díjemelést a FiberNet. A programcsomagok kialakításánál a FiberNet a 2004. májusi – más településeken végrehajtott – felmérés eredményét vette figyelembe.

- 10) Nyergesújfalu és Csongrád településeken a FiberNet a kábeltelevíziós szolgáltatásból 2004. évben összesen 166 millió forint nettó árbevételt ért el.

- 11) A 2004. év során végrehajtott díjemelések révén a FiberNet a szerzői jogi- és műsordíjakkal (a továbbiakban együtt: műsorköltség) csökkentett nettó előfizetési díjait (a továbbiakban: korrigált nettó díj) átlagosan mintegy 19 százalékkal emelte a 2003. évi átlagos díjaihoz képest.

Új szolgáltatási területek

- 12) A FiberNet 2004. év decemberében megvásárolta az Antenna Hungária Rt-től Herend, Bánd és Szentgál települések kábeltelevíziós hálózatait. A programcsomagokat és azok előfizetési díjait a többi szolgáltatási területéhez igazodóan alakította ki a FiberNet.

A programcsomag-váltási díj

- 13) A FiberNet bruttó 2.500 forint díjat számít fel abban az esetben, ha az előfizető a választott programcsomagról egy másikra kíván áttérni. Nem kell azonban díjat fizetni, ha:
- a módosítási igény a szerződés megkötésétől az installálásig terjedő időben merül fel; vagy
  - az áttérés magasabb díjú programcsomagra történik.

További műsorvételi lehetőségek

- 14) A FiberNet szolgáltatási területei közül az alábbiakon van jelen másik kábeltelevíziós vállalkozás.
- Baján a TvNetwork Rt. 2002. októbere óta nyújt a FiberNet-éhez hasonló tartalmú szolgáltatást, némileg alacsonyabb áron. A FiberNet Rt. és a TV Network Rt. szolgáltatási területe Baja területének jelentős részein átfedi egymást.
  - Berettyóújfalun a FiberNet szolgáltatási területe kis részben átfedi a UPC szolgáltatási területét. A UPC árai (gyengébb minőségű hálózaton) alacsonyabbak, mint a FiberNet árai.
  - Budapesten a IX. kerületben a FiberNet szolgáltatási területe a UPC-vel határos, a szolgáltatásuk tartalma és díjai hasonlóak.
  - Gödöllőn 2002-ben jelent meg a CableNet Rt., szolgáltatási területe nincs átfedésben a FiberNet-ével.
  - Mohácson 2000. év októbere óta van jelen (magasabb minőségű és drágább szolgáltatással) a Polár Bt. oly módon, hogy a FiberNet teljes szolgáltatási területe a Polár Bt. területén van. A Polár Bt. előfizető száma többszöröse a FiberNet mintegy ezer fős előfizető állományának.
  - Százhalombattán (melynek egész területén jelen van a FiberNet) 2004. márciusában jelent meg a Digisat 2000 Kft.
  - Siófokon (melyet teljes egészében lefed a FiberNet hálózata) az önkormányzat által támogatott beruházás révén 2003. évben kezdte meg szolgáltatását a Supra Kft.

- Kecskemét egy lakónegyedében (Széchenyi város), ahol a FiberNet is jelen van, 2004. év márciusában kezdte meg a kábeltelevíziós szolgáltatást a PR-Telecom Rt.
- 15) A FiberNetnek mintegy 50.000 előfizetője van a 14) pontban említett településeken, melyek közül több, mint tízezernek van lehetősége a másik szolgáltatót választani. A FiberNet 2004. évi korrigált nettó díjai a 14) pontban említett települések közül Baján és Kecskeméten közel azonosak voltak a vállalkozás egészére számított átlagos díjakkal, Mohácson a díjak lényegesen alacsonyabbak, míg a többi településen – esetenként jelentősen – magasabbak voltak az átlagosnál.
- 16) Új kábeltelevíziós vállalkozás piacra lépése engedélyezési szempontból nem ütközik lényeges akadályba. A hálózat kialakításának jelentős beruházási költségei és az állandó költségek ebből is fakadó magas aránya következtében azonban a kábeltelevíziós szolgáltatás csak nagyszámú, koncentráltan elhelyezkedő előfizető esetén gazdaságos tevékenység. Ezért a piacra lépés gazdasági szempontból korlátozott azokon a földrajzi területeken, ahol már működik kábeltelevíziós vállalkozás, amit jelez az is, hogy a FiberNet esetében is csak néhány szolgáltatási területen, és csak korlátozottan jelent meg másik szolgáltató.
- 17) A fogyasztóknak az ország egész területén a kábeltelevíziós szolgáltatáson túlmenően az alábbi lehetőségei vannak televíziós programok vételére:
- tető (szoba)antenna;
  - műholdvevő;
  - UPC Direct; továbbá
  - az előzőek bármilyen kombinációja.
- 18) Tető (szoba) antennával a FiberNet által szolgáltatott programok közül csak az M1, a TV2 és az RTL Klub fogható.
- 19) A UPC Direct több, mint száz műsort tartalmazó programcsomagot szolgáltat – 2004. évben – 3992 forint nettó (25 százalék ÁFA mellett 4990 bruttó) előfizetési díjjal, amelyet az adott háztartásban külön-külön üzemeltetni kívánt valamennyi

készülék után fizetni kell. Emellett egyszeri költségként jelentkezik a 8000 forintos csatlakozási- és a 12.000 forintos szerelési díj, továbbá készülékenként a 20000 forintos beltéri egység letéti díj. A programcsomag a FiberNet által a legbővebb programcsomagban szolgáltatott külföldi műsorok túlnyomó részét tartalmazza, nem tartalmazza azonban az M1 és az RTL Klub programot (amelyek így csak kapcsolódó tetőantennával foghatók), továbbá a külön díjazás (2004. évben nettó 2360, bruttó 2950 forint) mellett szolgáltatott Sport1-2 csatornát.

- 20) A FiberNet által szolgáltatott programcsomagokban meglévő műsorok három műhold (Astra, Amos, Hotbird) egyidejű vételét, továbbá tetőantennát (M1, TV2, RTL Klub) tesznek szükségessé, azzal azonban, hogy a – folyamatosan növekvő számú – kódolt műsoroknak közvetlenül a fogyasztó általi vételére nincs mód. A FiberNet programcsomagjaiban szereplő műholdvevővel fogható műsorokat a 2. táblázat foglalja össze.

2. táblázat

A műholdvevővel fogható műsorok

A műsor jellege	HotBird	Astra	Amos 1
Magyar nyelvű, kódolatlan	Duna TV, m2		Musicmax, Magyar ATV, Budapest TV, Hálózat TV, F+
Magyar nyelvű, kódolt	Hallmark, Eurosport		Minimax/Musicmax, Spektrum, HBO, Discovery, HírTV, Filmmúzeum, Pax TV, Romantica, Nickelodeon, AXN
Idegen nyelvű, kódolatlan	Arte, BBC World, TV5 Europe, DW, Rai Uno, Euronews, Fashion TV	ARD, Arte, BBC World, CNBC, CNN International, DW, DSF, Euronews, Fashion TV, Kabel 1, Ki.Ka, Pro7, Rai Uno, RTL2, RTL, Sat1, Super RTL, Sky News, Travel, TV5 Europe, Vox, Viva, ZDF, 3 Sat	
Idegen nyelvű, kódolt	MCM, Mezzo, Motors, MTV, VH1, Cartoon Network, TCM		MTV, TV5, VH1, 3 Sat, BBC World, RTL, Extreme Sports, MGM, TCM, Mezzo, Sat1, CNN, Viva, EuroSport, Spectrum International, Animal Planet, National Geographic Channel

- 21) A fogyasztó számára a három műholdvevőből és tetőantennából álló rendszer kialakításához szükséges technikai eszközök (parabola tükrök, vevőfejek, beltéri egységek, tetőantenna) és a szerelés költségei együttesen százezer forint körüli összeget tesznek ki, azzal, hogy a beltéri egységből annyi szükséges, ahány televízió készüléket külön-külön üzemeltetni kíván az adott háztartás.
- 22) Az előzőeken túlmenően a FiberNet Budapest IX. kerületi és tárnoki előfizetőinek lehetősége van az Antenna Hungária Rt. AntennaMikro (AM) szolgáltatásának igénybevételére.

III.

A FiberNet álláspontja

- 23) A FiberNet jogsértés hiányában kérte az eljárás megszüntetését.
- 24) Azzal összefüggésben, hogy Herend, Bánd és Szentgál településeken a kínált programcsomagok összeállításakor nem kérte ki az előfizetők véleményét, hivatkozott arra, hogy az adott települések kábeltelevíziós hálózatát adásvétel útján szerezte meg. Nem jogutódként, hanem piacralépő szolgáltatóként jelent meg, szerződéses ajánlatot téve a hálózatot értékesítő Antenna Hungária Rt. korábbi előfizetői részére.
- 25) Csongrád és Nyergesújfalu települések tekintetében hivatkozott arra, hogy a korábbi keskenysávú, gyenge minőségű hálózatokat korszerűsítve bővítette három programcsomagúvá szolgáltatását. Az előfizetői igények ehhez kapcsolódó felmérését azért tartotta szükségtelennek, illetve indokolatlannak, mert
- a) úgy ítélte meg, hogy a két település előfizetőinek igényei nagy valószínűséggel nem térhetnek el az ország más területein élők igényeitől, így a más területekről kapott visszajelzések a két településre is irányadóak lehetnek;

- b) a programok beszerzése, a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalások és megkötött szerződések, valamint a programkínálat kialakítása csak globálisan, valamennyi szolgáltatási területe vonatkozásában, a vállalkozás szintjén kezelhető. Ettől eltérő gyakorlat a méretgazdaságosságból adódó előnyöket csökkentené, ami az előfizetési díjak emelésével lenne csak kompenzálható.

IV.

A tényállás jogi értékelése

A gazdasági erőfölény

- 26) A Tpv. 22. § értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (Tpv. 14. §) az, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A Tpv. 22. § (2) bekezdése szerint a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell – egyebek mellett – az érintett piacra való belépés feltételeit, a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, továbbá az érintett piac szerkezetét és a piaci részesedések arányát.
- 27) A Tpv. 14. § (1) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni úgy, hogy a megállapodás tárgyát képező árun túlmenően az azt ésszerűen helyettesítő árukat is figyelembe kell venni. Azt, hogy a konkrét megállapodás tárgyát képező árut, mely más áruk képesek ésszerűen helyettesíteni, a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel kell megítélni (Tpv. 14. § (2) bekezdés). A Tpv. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi területnek az a terület tekinthető, melyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételekkel tudja az árut beszerezni.

- 28) A Versenytanács álláspontja szerint a kábeltelevíziós szolgáltatásának az egyéb műsorvételi lehetőségek (tető- vagy szobaantenna, műholdvevő, UPC Direct, illetve ezek bármilyen kombinációja) – a felhasználási cél azonossága ellenére – nem ésszerű helyettesítői, mert:
- a tető (szoba) antenna csak minimális programválasztékot képes biztosítani a kábeltelevíziós szolgáltatáshoz képest;
  - a UPC Direct a tetőantennával történő kombináció esetén képes ugyan a kábeltelevíziós szolgáltatással azonos programválasztékot biztosítani, annak havi előfizetési díja azonban egyrészt magasabb, mint a kábeltelevíziós szolgáltatásé, másrészt (és ez a lényegesebb) valamennyi, a háztartásban üzemeltetett készülék után fizetni kell;
  - a műholdvevő(k) és a tetőantenna kombinációja egyrészt nem képes biztosítani a kábeltelevízió által nyújtott teljes műsor választékot (kódolt műsorok), másrészt az azt megközelítő programválaszték is csak bonyolult technikai megoldások és jelentős egyszeri beruházási költség mellett valósítható meg.
- 29) Mindezek alapján a Versenytanács érintett áruipacként (ésszerű helyettesítő áru hiányában) a kábeltelevíziós szolgáltatást tekintette. Az érintett földrajzi piacoknak pedig – tekintettel arra, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatás az igénybevétel szempontjából lakóhelyhez kötött – a FiberNet szolgáltatási területei minősülnek.
- 30) A 28-29) pont szerint meghatározott érintett piacok közül azokon, ahol nincs jelen másik kábeltelevíziós vállalkozás, amely képes lenne érdemben befolyást gyakorolni a FiberNet piaci magatartására – figyelembevéve azt is, hogy a piacralépési korlátokra tekintettel (lásd 16. pont) a lehetséges verseny hatásával is csak korlátozottan kell számolnia – a Versenytanács álláspontja szerint a FiberNet a vizsgált időszakban gazdasági erőfölényes helyzetben volt.
- 31) A Versenytanács a jelen eljárásban szükségtelennek tartotta annak részletes vizsgálatát, hogy FiberNet gazdasági erőfölényben van-e azokon a területeken, amelyeken más kábeltelevíziós vállalkozás is jelen van (lásd 14. pont), illetve fogható az AM adása (lásd 22. pont), mert a – később részletezettek szerint –

jogsértőnek minősített magatartás az előfizetők programcsomag átalakítással kapcsolatos véleményének elmaradása (lásd 46. pont) csak olyan településeket érint, amelyeken nincs jelen másik szolgáltató.

A szolgáltatási díjak megítélésének általános szempontjai

- 32) A Tpvt. 21. § a) pontja értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélve tisztességtelenül eladási árakat megállapítani. Tisztességtelenül megállapított eladási ár (díj) alatt a Tpvt. alkalmazásában a túlzottan magas eladási árat kell érteni. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint az ár akkor minősül túlzottan magasnak, ha meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetéssel arányban álló haszon (a továbbiakban: normatív nyereség) összegét. Más megközelítésben az ár akkor túlzottan magas, ha az abban foglalt nyereség jelentősen meghaladja a normatív mértéket.
- 33) A Versenytanács eddigi gyakorlatában a nyereség mértékétől függetlenül jogszerűnek ítélte a díjakat, ha a korrigált nettó díjak vállalkozás egészére számított átlagos mértékének az előző évhez képesti növekedése nem haladta meg az előző évi infláció mértékét. A FiberNet 2004. évben átlagosan mintegy 19 százalékkal emelte a korrigált nettó díjakat, ami jelentősen meghaladja a 2003. évi tényleges 4,7 százalékos inflációt, illetve a 2004. évre a díjkialakítás idején napvilágot látott elemzések alapján reálisan várható infláció (6-7 százalék) mértékét is. Ezért a Versenytanács szükségesnek tartotta a vállalkozás 2004. évi nyereségének vizsgálatát.
- 34) A nyereség vizsgálatakor figyelemmel kell lennie arra, hogy:
- a) a nagyszámú hálózatot üzemeltető és azokon több programcsomagot szolgáltató vállalkozás esetében a nyereség még hozzávetőleges pontossággal sem határozható meg hálózatonként, illetve programcsomagonként, ezért általános esetben a vállalkozás egészének nyereségét lehet csak alapul venni;

- b) a díjakban kizárólag a gazdaságilag indokolt költségek térülhetnek meg, ezért a gazdaságilag indokolatlannak minősülő költségekkel a vállalkozás mérlegében kimutatott nyereséget növelni kell (az sem zárható ki, hogy valamely költség nem jelenik meg a mérlegben, ebben az esetben a kimutatott nyereség csökkenthető).
- 35) A befektetés arányos nyereségként a Versenytanács kialakult gyakorlata szerint a vállalat mérlege szerinti (a 34.b. pont szerint esetlegesen korrigált) üzemi tevékenység eredménye és a vállalkozás összes forrása (eszköze) hányadosát veszi figyelembe. Ez a mutató – befektetésként kezelve az idegen tőkét, továbbá figyelmen kívül hagyva annak kamatköltségét – nem torzul az esetlegesen gazdaságilag nem reális feltételek mellett felvett hitelek következtében. Az összes eszköz (forrás) a befektetés felső határát jelenti, mert abban a saját és az idegen tőkén kívül egyéb tételek is megjelenhetnek, ezért a Versenytanács figyelembe veszi a vállalkozás saját tőkéje és hosszú lejáratú kötelezettségei összege alapján számított mutatót is.
- 36) A FiberNet 2004. évi üzemi eredménye az összes eszközhöz viszonyítva 6,3 százalék, a saját tőke és hosszú lejáratú kötelezettségek arányában pedig mintegy 8 százalék volt. Ezek a mértékek nem érik el az adott időszakot jellemző befektetési kamatlábak 10 százalék körüli mértékét, amely – figyelemmel a vállalkozásba történő befektetés nagyobb kockázatára – a normatív nyereség alsó határának tekinthető.
- 37) Megjegyzi a Versenytanács, hogy a befektetési kamatláb mértéke alatti befektetés arányos nyereség nem zárja ki automatikusan a túlzottan magas díj lehetőségét, az ugyanis származhat gazdaságilag indokolatlan költségekből (lásd 34.b. pont). Az adott esetben azonban a vizsgálat nem azonosított ilyen költségeket, ezért a Versenytanács nem látott indokot a vállalkozás mérlege szerinti adat korrigálására.
- 38) Az előzőek alapján a Versenytanács álláspontja szerint a FiberNet 2004. évi nyeresége és ezért díjai sem minősülnek összességében túlzottan magasnak.

- 39) Az átlagosan nem túlzottan magas díjszint mellett is megvalósíthat ugyanakkor gazdasági erőfölénnyel való visszaélést a vállalkozás, ha túlzottan alacsony díjakat érvényesít azokon a területeken, ahol vannak (lehetnek) versenytársai, és az abból fakadó veszteségeit a többi területen alkalmazott díjak (kereszt)finanszírozzák. Ez függetlenül attól, hogy beleütközik-e a Tpv. 21. § h) pontjába (mely szerint tilos a versenytársak piacról való kiszorítására, vagy piacralépésük akadályozására alkalmas, nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapuló túlzottan alacsony árakat alkalmazni), sértheti a Tpv. 21. § a) pontját, mert ezek a veszteségek a többi területen – mint gazdaságilag indokolatlan költségek – jelentkeznek, és túlzottan magas díjakhoz vezethetnek.
- 40) Azon szolgáltatási területek közül, ahol a FiberNetnek van (lehet) versenytársa:
- Mohács kivételével a korrigált nettó díjak a FiberNet többi szolgáltatási területein alkalmazott díjaitól érdemben nem, vagy csak felfelé térnek el;
  - Mohácson pedig a FiberNet előfizetőinek nem egész 1 százaléka van, mire tekintettel a Versenytanács kizárhatónak tartotta azt, hogy az átlagnál alacsonyabb díjakban olyan mértékű veszteség keletkezhetett volna, amelynek a többi területre történő ráterhelése (keresztfinanszírozás) ezen területek egészét érintően túlzottan magas nyereséget (díjakat) eredményezne.
- 41) Mindezek alapján a Versenytanács a 2004. évi díjak tekintetében a Tpv. 72. § (1) bekezdése alapján az eljárás megszüntette.

A programcsomagok átalakítása

- 42) A kábeltelevíziós szolgáltatók a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Médiatörvény) 120. § (1) bekezdése értelmében a díjazás összegére tekintettel eltérő műsorcsomagokat alakíthatnak ki. A műsorcsomagok kialakításának módjával, illetve kötelező tartalmával kapcsolatban a Médiatörvény 117. § (1) bekezdésében írt rendelkezésen (mely szerint a szolgáltatók a közszolgálati műsorszolgáltató valamennyi műsorát kötelesek alapszolgáltatásként

elosztani), illetve a 118. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésén (miszerint a műsorelosztókat szerződéskötési kötelezettség terheli a helyi műsorszolgáltatók szerződéses ajánlatára) túl nincs további kötelező rendelkezés. Ez a szabályozás értelemszerűen nem zárja ki ugyanakkor, hogy a Gazdasági Versenyhivatal vizsgálja a programcsomagok összetételét – mint az áru értékesítésével összefüggő piaci magatartást – abból a szempontból, hogy az sérti-e a Tpv. rendelkezéseit.

- 43) A programcsomag kialakítás (változtatás) versenyjogi értékelésekor:
- egyrészt figyelemmel kell lenni arra, hogy a jelenleg kialakult piaci szokások szerint a kábeltelevíziós vállalkozások az egyes televíziós műsorokat programcsomagokban kínálják, és ezért a fogyasztók számára jelentőséggel bír, hogy egy adott programcsomagban milyen konkrét programok jelennek meg;
  - másrészt viszont tekintettel kell lenni arra is, hogy a fogyasztói igények heterogének, s így az egyes előfizetői csoportok (sőt az előfizető családok egyes tagjai) más-más programokat preferálnak, s a szolgáltatóknak ezen differenciált igényeket figyelembevéve kell műsorkínálatukat kialakítani.
- 44) Mindezek alapján a Versenytanács vizsgálhatja azt, hogy a kábeltelevíziós vállalkozás (jelen esetben: a FiberNet) milyen módon kapcsolja össze az egyes programokat programcsomagokká, nevezetesen azt, hogy a programcsomagok kialakítása, illetve átalakítása önkényesen vagy a fogyasztók igényeihez igazodóan történik-e. Mindez értelemszerűen nem jelenti azt, hogy a Gazdasági Versenyhivatal olymértékben beleszólhatna a kábeltelevíziós vállalkozások üzletpolitikájába, hogy meghatározza a programcsomagok összetételét. Az azonban vizsgálható, hogy a vállalkozás milyen módon veszi figyelembe az előfizetőknek az egyes műsorok iránti igényeit, illetve adott konkrét műsorelhelyezés minősíthető olyannak, amely indokolatlan előnyt jelent a vállalkozásnak, illetve indokolatlanul hátrányos a fogyasztóknak.
- 45) A Versenytanács úgy ítélte meg, hogy a viszonylag alacsony válaszadási arány nem kérdőjelezi meg a FiberNet azon erőfeszítésének megítélését, miszerint a 2004. szeptemberi programcsomag átalakítások előtt felmérte az előfizetői igényeket, lehetőséget biztosított az előfizetők számára a csatornabővítéssel kapcsolatos

véleményük kifejtésére, és a tényleges változtatások végrehajtásakor a rendelkezésre álló információkat figyelembe is vette. Ezért a Versenytanács álláspontja szerint a 2004. szeptemberében végrehajtott programcsomag átalakításokkal a FiberNet nem követett el jogsértést. Felhívja ugyanakkor a Versenytanács a FiberNet figyelmét arra, hogy az alacsony válaszadási arányra tekintettel indokolt a jövőben átvállalnia az igények jelzésének költségeit, figyelembevéve azt is, hogy a települések egy nem csekély hányadában nincs ügyfélszolgálati irodája.

- 46) A 2004. novemberében Nyergesújfalu és Csongrád településeken végrehajtott programcsomag változtatások tekintetében a FiberNet nem adott lehetőséget az adott település előfizetőinek a programcsomagok összeállításával kapcsolatos preferenciák jelzésére. Ez – az előzőekben részletezettek alapján – a Versenytanács álláspontja szerint a Tpv. 21. § a) pontjába ütköző hátrányos feltétel elfogadása kikényszerítésének minősül. Az a körülmény, hogy a fenti településeken a FiberNet figyelembe vette a korábbi (előfizetői jelentős hányadára kiterjedő) felmérésének eredményeit csak enyhíti ezen jogsértés súlyát, de nem teszi meg nem történné azt. A FiberNet ugyanis az egyes hálózatain részben eltérő programcsomagokat kínál, vagyis a műsorszolgáltatókkal több programra rendelkezik szerződésekkel, mint ahány programot az egyes hálózatokon (így Csongrádon és Nyergesújfalun is) szolgáltat. Ezért – a Versenytanács által egyébként okszerűnek ítélt méretgazdaságossági szempont (lásd 25.b. pont) sérelme nélkül is – módja lett volna a programok közötti választás lehetőségét a két település előfizetői részére felkínálni.
- 47) A 2004. decemberében Herend, Bánd és Szentgál településeken megvásárolt hálózatokon kialakított programcsomagok esetében a Versenytanács elfogadta a FiberNet álláspontját, miszerint piacralépő vállalkozásként nem köteles az előfizetői igények felmérésére. Ezért ebben a tekintetben a Versenytanács a Tpv. 72. § (1) bekezdése alapján az eljárást megszüntette.

A programcsomag-váltási díj

- 48) Az előfizető által kezdeményezett programcsomag-váltás a kábeltelevíziós szolgáltató számára jár bizonyos tevékenységekkel (kiszállás, műszaki átállítás, adminisztráció), amelyeknek értelemszerűen van költségvonzatuk is. Ezért a Versenytanács álláspontja szerint a programcsomag-váltási díj FiberNet általi felszámítása önmagában nem minősül jogsértőnek, az pedig nem volt megállapítható, hogy a díj ezen költségekhez képest túlzott mértékű lenne. Ebben az esetben az sem tekinthető jogsértőnek, hogy a FiberNet csak az olcsóbb programcsomagra történő váltás esetén számítja fel a díjat, mert az egyetlen előfizető számára sem okoz hátrányt. Ezért a Versenytanács ezen magatartás tekintetében a Tpvt. 72. § (1) bekezdése alapján az eljárást megszüntette.

V.

Jogkövetkezmények

- 49) A Versenytanács a 46) pontban foglalt jogsértés megállapítása (Tpvt. 77. § (1) bekezdés d) pont) mellett a Tpvt. 77. § (1) bekezdés g) pontja alapján kötelezettségként írta elő, hogy a FiberNet Nyergesújfalu, Csongrád településeken végezzék az előfizetők teljes körére kiterjedő felmérést, és azok eredményei függvényében módosítsa programcsomagjai tartalmát.

A bírság

- 50) A Tpvt. 78. § (1) bekezdése szerint a Versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A (2) bekezdés értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást

segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

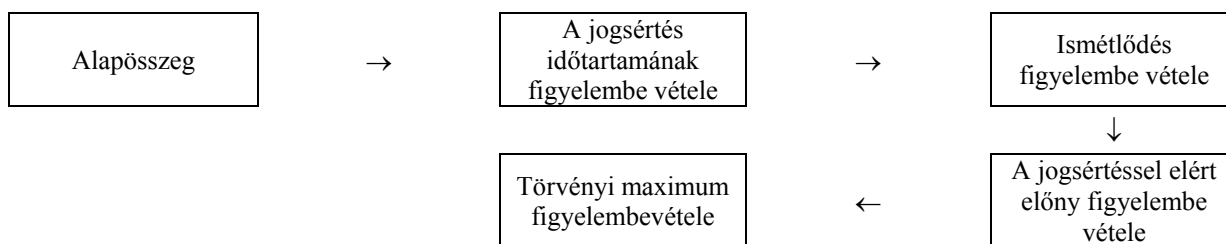
- 51) A bírság összegének meghatározásakor a Versenytanács a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 2/2003. számú közleményében foglaltak szerint veszi figyelembe az előzőekben részletezett szempontokat.
- 52) A jogsérelem súlya (lásd Melléklet A. pont) tekintetében a Versenytanács abból indult ki, hogy a FiberNet-nek a jogsértéssel érintett két településen (Csongrád és Nyergesújfalú) nincs versenytársa és a piac megtámadhatósága is erősen korlátozott. Ebből következőleg a verseny veszélyeztetettsége csekély, ugyanakkor a piaci hatás viszonylag jelentős. Mindezek alapján a Versenytanács a jogsérelem súlyát 15 pontra értékelte. A Versenytanács a FiberNet jogsértéshez való viszonyulása és egyéb szempontok (lásd 4. melléklet B. és C. pont) értékelésekor figyelembevette, hogy a FiberNet szolgáltatási területei túlnyomórésztben széleskörű felmérést végzett a fogyasztói igények megismerésére (-5 pont).
- 53) Mindezek alapján a bírság alapösszege a FiberNet-nek a két településen kábeltelevíziós szolgáltatásból elért 166 millió forintos nettó árbevétele – mint a jogsértő magatartáshoz kapcsolódó (releváns) forgalom – figyelembevételével kerekítve 1,7 millió forintra adódott, mely összeg korrigálását (lásd Melléklet 1. ábra) a Versenytanács indokoltnak látta, figyelemmel a FiberNet terhére a Vj-42/2003. számú eljárásban korábban megállapított jogsértésre. A jogsértés ismételt tanúsítására tekintettel a Versenytanács a bírság összegét 2 millió forintban állapította meg, ami nem haladja meg a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján adódó törvényi maximumot (482 millió forint).

VI.

Eljárási kérdések

54) A határozat felülvizsgálatára való jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. május 26.

Melléklet**1. ábra: A bírságkiszámítás menete, az alapösszeget korrigáló lépések****2. ábra: Az alapösszeget meghatározó tényezők**

A. A jogsérelem súlya	
A.a. A verseny veszélyeztetettsége	max. 30 pont
A jogsértés típusa (pl. kőkemény kartell vagy másfajta versenykorlátozás/kizsákmányolás)	
A verseny dimenzióinak érintettsége	
A.b. A jogsértés piaci hatása	max. 30 pont
A jogsértő piaci részesedése	
További szempontok:	
<ul style="list-style-type: none"> • A piac megtámadhatósága • Az érintett fogyasztói kör és a termék jellege • Piacra lépő, vagy már piacon lévő vállalkozás • Tovagyűrűző hatás más piacokra 	
B. Viszonyulás a jogsértéshez	max. 30 pont
B.a. Szerepe a jogsértésben (szervező – kiszolgáltató)	
B.b. Tevőleges jóvátétel	
B.c. Felróhatóság	
B.d. Külső és egyéb tényezők	
<ul style="list-style-type: none"> • korábbi GVH döntések hiánya vagy eltérő jellege • állami ráhatás 	
C. Egyéb szempontok	max. 10 pont
Mindösszesen	max. 100 pont

$$\text{Alapösszeg} = \text{releváns forgalom} \cdot \frac{\text{összpontszám}}{1000}$$